

**Open brief aan Kees Kraayenoord
Voorganger van Mozaïek 0318
Veenendaal**

Ermelo, december 2016

Beste Kees,

'Ik begrijp niet waarom in de kerk het gevoelselement terzijde wordt geschoven.' Paul Witteman kon je niet verder helpen. Misschien lukt het mij wel...

Tussen haakjes: ik neem aan dat je het niet erg vindt dat ik je tutoyeer. Als ik zie hoe informeel gekleed je gaat, zelfs tijdens het leiden van een dienst, krijg ik spontaan de overtuiging dat je liever niet hebt dat ik 'mijnheer Kraayenoord' schrijf... Geen wonder dat vooral veel jongeren liever naar jou kijken dan naar mij, al hebben we allebei een kale schedel. In mijn saaie zwarte toga kan ik nu eenmaal niet op tegen jouw hippe jeans met rafelige gaten.

Ik wilde je graag iets zeggen naar aanleiding van dat televisieprogramma met Paul Witteman. Allereerst dat ik geboeid naar jouw beantwoording van zijn vragen heb zitten kijken. Heel authentiek! Vaak knap ik direct al af als ik sommige evangelische broeders (of zusters) hoor oreren. 'Doe niet zo overdreven vroom!', denk ik dan. Maar dat had ik bij jou niet. Je was zoals je ook bent, denk ik, in de supermarkt of op een camping in het buitenland. Oprecht. Gevat. Geestig. Maar ook bloedserius. En dan ook nog eens *to the point*. Heerlijk!

In de tweede plaats wilde ik je (ongevraagd, sorry!) graag helpen om een antwoord te vinden op de vraag die je in dat televisieprogramma stelde. Je zei iets in de trant van: 'Emotie is een belangrijk onderdeel van ons bestaan. Ik begrijp niet waarom in de kerk het gevoelselement terzijde wordt geschoven'. De beelden die Paul Witteman liet zien van de dienst die hijzelf met jou als voorganger meemaakte, spraken voor zichzelf. Wat een enthousiasme! Wat een geestdrift! Drums, gitaren, opgeheven handen, het halleluja was niet van de lucht. Er werd gelachen, gejuicht, maar ook gehuild, omarmd, geknuffeld. Ik wil niet zeggen: het was een en al emotie, maar daar zat het soms wel tegenaan. Dat moet een verrukkelijke ervaring zijn voor bepaalde mensen die dat 'stijve gedoe' in de kerk zat zijn. Heerlijk uit je dak te kunnen gaan op zondagmorgen, met koffie vooraf en na afloop, in een riante, ruime, sfeervol verlichte evenementenhal.

Maar nu de kern van mijn betoog. Jij begrijpt niet 'waarom in de kerk het gevoelselement terzijde wordt geschoven'. Laat ik dat nu juist heel goed begrijpen! Daarom kan ik je misschien een beetje helpen wat betreft dat begrip. Wat jou beweegt, begrijp ik ook heel goed en ik gun het jou en al die jonge en oudere broeders en zusters die dat heerlijk vinden van harte – als ik maar niet mee hoeft te doen. Want dat kan ik niet. Daar ben ik waarschijnlijk te stijf voor, te nuchter, te Hollands.

Mijn voornaamste punt is echter het volgende: het valt me van jou een ietsje pietsje tegen dat jij niet begrijpt waarom in de kerk (die overal is waar Christus wordt geprezen, en daar horen jij en je gemeenschap dus ook bij!) het gevoelselement niet zoveel ruimte krijgt als jij zou willen. Je zei op de televisie zelfs dat het gevoelselement in de kerk 'terzijde wordt geschoven'. Maar dat herken ik niet, dat is gewoon niet waar. In de kerk mag er ook gehuild worden. Neem maar van mij aan dat er regelmatig tranen vloeien in heel gewone diensten van de traditionele kerken! Misschien komt de humor er wat slechter van af. Het zal waar zijn dat we niet vaak schuddebuikend van het lachen de kerkbanken laten wiebelen, maar dat wil nog niet zeggen dat de vrolijkheid totaal ontbreekt.

Wat ik nu ten diepste bedoel is dit: waarom begrijp jij niet dat de kerk het gevoelselement niet zoveel ruimte geeft als jijzelf praktiseert, terwijl je toch, net zoals ik, een volgeling van Jezus wilt zijn? Kijk naar Hem en je begrijpt het! Zeg nu zelf: waar in de Bijbel lezen wij dat Jezus, de handen ten hemel geheven, eindeloos *halleluja* zong of tot tranen bewogen zijn broeders om de hals viel of gierend van de lach leuke moppen door zijn gelijkenissen vlocht? Die Jezus ken ik niet!

Moest Hij dan niets van emotie hebben? Dat hoor je mij niet zeggen! Integendeel. Hij riep soms op tot vreugde. Hij uitte af en toe zijn woede of zijn angst. Hij toonde zich soms verdrietig. Maar deed Hij dat aan de lopende band, van sabbat tot sabbat, voor het oog van Jan en alleman? Absoluut niet. Hij deed dat maar zelden.

Zeker, Jezus huilde, toen Hij bij zijn intocht Jeruzalem zag liggen en zich realiseerde wat er van de stad uiteindelijk zou worden. Hij moest ook huilen vanwege de dood van zijn vriend Lazarus. In dat verband lees je ook nog dat Jezus geïrriteerd raakte: Hij ergerde zich aan het verdriet van Lazarus' zusters en vrienden. In datzelfde bijbelgedeelte lees ik dat Jezus zich ook ergerde aan de kritiek die men op Hem had in verband met de dood van Lazarus. Ook verneem je soms iets over Jezus' angst, met name vlak voor zijn dood, als Hij in Getsemane is: 'Ik voel me dodelijk bedreefd'. Van het tegenovergestelde word je eigenlijk niets gewaar: van een gul lachende Jezus is in het evangelie in het geheel geen sprake.

Kortom: het is maar zelden dat je Jezus in een emotionele toestand ontmoet. Bladzij na bladzij kom je in het evangelie een Heiland tegen die rustig en beheerst zijn waarheid verkondigt. Van grote emoties is maar af en toe sprake.

Kijk, beste Kees, ook in dat opzicht probeer ik Jezus zo goed mogelijk te volgen. Soms dringen tijdens een dienst de tranen naar mijn ogen, soms zou ik een grap willen vertellen waarvan ik van tevoren al weet dat een bulderende lach het gevolg zou zijn, soms voel ik me geïrriteerd en erger ik me mateloos aan het een of ander – maar ik probeer al die emoties toch maar een beetje binnenskamers te houden.

Ik begrijp je goed: jij ziet dat als een nadeel. Toch houd ik persoonlijk vooral het grote *voordeel* in het oog. Dit voordeel: ik maak niemand jaloers die al deze grote emoties niet kent. En reken maar dat er duizenden rondlopen die zo emotioneel nu eenmaal niet *kunnen* zijn. In nogal wat mensen zit dat nu eenmaal niet, zoals ook niet iedereen bijzonder muzikaal is of artistiek. Ik vrees (laat mij nu ook maar eens emotioneel worden!), ik ben zelfs doodsbang dat er mensen zijn die hevig jaloers kunnen worden op zo'n uitbundige, extatische manier van geloven, mensen die dan al snel denken: whow, dat is nog eens echt! Wat moet dat heerlijk zijn... Maar ja, ik heb dat nu eenmaal niet, ik ervaar het niet zo. Zou ik iets missen? Zou ik niet genoeg geloven? Zou God mij wel kennen, zou Hij mij wel accepteren met mijn emotie-arme, nuchtere manier van geloven?

Kortom, ik ben enorm blij (laat mij nu ook maar eens eventjes extatisch blij zijn!), ik ben zo *verschrikkelijk* blij dat Jezus ons niet wordt afgeschilderd als een extatisch blijde geloofsprediker, maar als een man die, hoewel hij zeker emoties kende en die ook af en toe liet blijken, dat bepaald niet deed aan de lopende band en al helemaal niet van sabbat tot sabbat in de synagoge. Hij kwam tot ons, heel gewoon. Zo gewoon als een gewone protestant. Of als een gewone katholiek. God: net een mens, zo gewoon!

Beste Kees, ik rond af; dominees moeten van ophouden weten. Ik houd mijn diepe respect voor jouw authentieke manier van doen (blijf dus ook maar gewoon die je bent – wij behoeven per slot van rekening *geen kopietjes* van Jezus te worden), maar mocht je ook in de toekomst niet begrijpen waarom het gevoels-element in de kerk niet zoveel ruimte krijgt als jij wel zou willen, bel me dan gerust, dan kunnen we elkaar eens flink kwaad, verdrietig en blij maken. Of, heel gewoon, rustig praten...

Met vriendelijke, broederlijke groet,

André F. Troost

Dr. André F. Troost te Ermelo is emeritus predikant van de Protestantse Kerk in Nederland
E-mailadres: a.f.troost@kpnmail.nl